

"Chợ nhạc công" Sài Gòn

Từ trái sang: Hoài Sa, Minh Nhiên, Vĩnh Tâm và Vĩnh Hiền (bìa phải)

"Ăn như múa, ngủ như ca, la cà như ban nhạc" là câu tự trào ví von nổi tiếng trong giới nghệ sĩ. Họ bảo diễn viên múa thì quen ăn nhiều, ca sĩ thì ngủ nhiều, còn nhạc công ít ai né được thói quen tùm ba tùm bầy lê la cà phê tán chuyện!

Từ "quán giang hồ" đến Jazz 97

Không hiểu tự bao giờ các nhạc công Sài thành sáng sáng lại lục tục ghé quán cà phê tuềnh toàng được mệnh danh là "chợ nhạc công" nằm trên đường Lê Văn Sĩ, quận 3, sát cạnh chùa Long Vĩnh. Họ ngồi nhâm nhi ly cà phê đen sẫm, tán huyên thuyên chuyện nghề, chuyện trong làng và cả mọi thứ chuyện trên trời dưới đất như một... cái chợ.

Những thông tin tại cà phê Lê Văn Sĩ luôn nóng hổi và sốt dẻo. Từ dạng tin tức ra bề chia sẻ: "T. bắt đồng với ban nhạc của nó nên bỏ đánh trống rồi"... đến loại tin đầy hấp dẫn vì có thể mang đến cơ hội việc làm mới cho anh em kiểu: "Bar Y mới mở, cần nguyên một ban nhạc chơi hằng đêm kìa", "Bầu M. cần hai tay guitar và organ cho sô đám cưới cuối tuần này đó"... Hèn chi Thăng, trưởng ban nhạc đang chơi ở một quán bar quận 1, nháy mắt: "Muốn kiếm tay đờn hả? Cứ ghé chợ nhạc công yêu cầu là có ngay thôi!".

Nhạc công chơi rock

Ở đây có đủ nhạc công chơi mọi nhạc cụ cơ bản nhất cho một dàn nhạc. Vậy nên chợ nhạc công còn được gọi là "quán giang hồ" - quán của những kẻ chơi nhạc lang bạt kỳ hồ, sống chết với nghề và có lắm người còn vô danh ngay cả đối với người trong giới. Nhấm lại, Sài Gòn có nhiều cột mốc hoàng kim của nhạc công và ban nhạc.

Thời pop rock Việt hóa những năm cuối 1960 đầu 1970. Thời liên hoan pop rock toàn thành đầu thập niên 1990 với Buổi Sáng, Ba Con Mèo, Thiên Thanh, Da Vàng... Thời ban nhạc Hải Âu trụ ở nhà hát Hòa Bình, ban nhạc Saigon Boys chơi trong các chương trình Làn sóng xanh đầu tiên và hiện tại ban nhạc News Friends rất đắt sô.

Nhưng Sài Gòn còn một điểm hẹn khác nữa dành cho giới nhạc công có chút tên tuổi, thành viên của các ban nhạc tiếng tăm hoặc những nhạc công lão làng một thời lừng lẫy. Quán Jazz 97 ở 97bis Sương Nguyệt Anh, quận 1 có khuôn viên hình chữ L là lạ, lối vào hun hút dài. Ông chủ là một người sành nhạc, chuyên sưu tập CD mọi thể loại.

Một người bạn thân của ông chính là tay bass kỳ cựu Vũ Văn Tuyên, đến Jazz 97 hầu như hằng ngày. Tuyên đầu đinh lăm tăm bạc, ánh mắt biết cười, rôm rả chuyện trò với các đồng nghiệp: Lê Quang, Vĩnh Tâm, Tấn Phong, Kim Quy... Họ trao đổi về nghề nghiệp rất say sưa, tâm đắc khoe nhau những bản hòa âm mới và mời nhau đi thu nhạc ở phòng thu (những ban nhạc, nhạc công nào đã làm việc ở phòng thu xem như xác định một tay nghề vững vàng, một đẳng cấp chuyên nghiệp).

"Huyền thoại" đời nhạc công

A Mạnh là nhạc công thuộc dạng đàn anh ở quán giang hồ, dáng người cao to, áo sơ mi chim cò. Vào nghề từ thập niên 1980, Mạnh lang bạt qua vô số sân khấu, tụ điểm tạp kỹ, đám cưới... riết rồi trở thành tay guitar có thể kiêm nhiệm luôn việc móc sô ban nhạc. Vì vậy anh em trẻ thường cậy nhờ Mạnh giúp đỡ, có sô thì gọi cho anh em có việc làm, có thu nhập.

Những gương mặt rất quen ở chợ nhạc công còn là Minh "bát nháo" (hiện đang chơi ở bar hát với nhau Bum Bum, quận Phú Nhuận), Tâm "xí muối" (hát kèm đàn organ). Hai người đều nổi danh với những giai thoại chơi nhạc sống trên sân khấu rất máu lửa, nhập tâm đến mức "liều mạng" và lắm khi bị ca sĩ than phiền "mấy ông diễn tưng bừng quá làm khán giả nhìn ông chứ chẳng... nhìn tui gì hết!".

Không thể quên "John" Điền - với tuyệt chiêu đánh đàn guitar bằng... răng (cà răng trên dây đàn!). Đây nghệ sĩ tính, máu mê với nghề đàn ca nhưng "John" Điền không may bị nang tiên nâu quyến rũ, giờ không còn đến Lê Văn Sĩ tán gẫu với anh em được nữa vì phải đi cai nghiện.

Việt, một sinh viên nhạc viện, nhớ thời gian đầu vào nghề nhạc công kiếm sống không khỏi ngậm ngùi: "Gặp ban nhạc lành thì không sao, gặp nhóm khắc nghiệt là đủ chuyện chèn ép, gièm pha rồi khinh khi. Ai mang cây đàn giá "bèo" quá cũng rất mặc cảm...".

Nhạc công chơi jazz ở phòng trà

So với ca sĩ, nhạc công phải đi sớm hơn, về trễ hơn, lương thấp hơn, danh kém hơn. Đã vậy, "nếu đánh sai dễ bị ca sĩ quay vô mắng mỏ. Trong khi ca sĩ hát sai thì phải dùng tiếng đàn lấp liếm giúp là chuyện bình thường".

Nhưng giới nhạc công rất hiếu học. Vào nghề bằng năng khiếu trời cho, rồi tự luyện dần qua sự truyền đạt kinh nghiệm của các đàn anh, cùng san sẻ tài liệu sách vở, băng đĩa... Thật lạ là có nhiều người không biết đọc nốt nhạc vẫn có thể đàn, trống tưng bừng, như trường hợp của Khải bass chỉ cần nghe băng 2 - 3 lần là có thể thuộc lòng và đánh lại y chang. Theo ước tính trong giới, cả Sài Gòn có chừng 50 ban nhóm nhạc lớn nhỏ, khoảng trên 200 nhạc công chuyên và không chuyên.

Bây giờ nhạc công không thuộc nhiều nhạc như ngày xưa. Vì lượng ca khúc mới quá nhiều, ca sĩ lại thay đổi xoành xoạch. "Bài nào sắp nằm vững thì đã bỏ vì có bài mới khác thế rồi!" - anh Dũng, chơi guitar ở bar 131 (Nguyễn Huệ), nói. Ca sĩ lại chuộng xài nhạc nền sẵn đĩa MD, vai trò của các nhạc công đánh sống (live) trên sân diễn lại bó hẹp hơn. "Nhưng chúng tôi vẫn yêu và rèn nghề, vẫn đam mê riêng thể loại nhạc mình thích, vẫn say sưa kiếm sống với nghề nhạc công của mình" - anh Dũng nói chắc nịch.

Thế hệ nhạc công trẻ (ban nhạc Thắc Nước)

Và, đã có những người thành danh xuất thân từ nhạc công. Một tay trống Thanh Liêm nay là chủ phòng trà lớn, Vũ Bảo (organ) thành giám đốc Công ty nhạc cụ Nhạc Việt, Nguyễn Hà (trưởng ban Hải Âu) giờ làm biên tập viên đài truyền hình, cậu bé Lê Quang trèo tường xem nhạc rock năm nào nay thuộc ban New Friends biên tập nhiều chương trình ca nhạc lớn...(TT)